

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVIII (13)

No. (Štev.) 9

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES.

2. marca (marzo) 1961

Z lažjo in prevaro

Pri presojanju sedanjih dogodkov v svetu, ko je komunistična napadalnost tako očitna, nam kaj rado prihajajo v spomin dogodki v Sloveniji, ki je komu izbril vojno in okupacijo, da je začel revolucijo. Do oblasti se je prikopal s pomočjo demokratičnega zapada. Zapadni tisk je molčal, ali pa celo odobral, ko so titovci po prevzemu oblasti morili “izdajalce” in uvajali brezobzirno diktaturo. Triumfirala je komunistična propaganda, zgrajena na laži in prevari.

Ves svet je tudi pozdravljaval Castrovo revolucionarno gibanje na Kubi. Ko je Batistova vojska razpadla, so revolucionarji prevzeli oblast. Svetovno časopisje vseh vrst je pritrdjevalo, ki je Castrovo režim ob uvajanju komunistične diktature pobijal s pomočjo improviziranih sodišč svoje nasprotnike in vpil, da pobija Batistove krvnike. Pa je preganjal in pobijal tudi svoje soborce proti Batistovi diktaturi. Zopet je triumfirala komunistična propaganda, zgrajena na laži in prevari. Zapadni svet se je tega zavedel šele, ko je Castrovo komunistični režim zaplenil podjetja “imperialistov” in ko so paradirali po Kubi sovjetski tanki ter se sprehajali razni “tehniški”, oboroženi z orožjem rdeče Kitajske.

Potem, ko se je posrečilo komunizmu ustvariti na Kubi propagandno oporišče predvsem za Srednjo in Južno Ameriko, se je v divjem zaletu pognal v Kongo, da bi dosegel tam isto za Afriko.

Kongo je važen kot odskočna deska za komunistično ekspanzijo v Afriki, pa tudi v ekonomsko-strateškem. Saj daje provinca Katanga poleg drugega 8% svetovne produkcije bakra in še večji odstotek svetovne produkcije kobalta. Pomembna pa je tudi produkcija urana. To dokazuje dejstvo, da je bila provinca Katanga v zadnji svetovni vojni edini dobavitelj urana ZDA, ki so ga rabile za atomsko bombo, ki je padla na Hirošimo in tako končala drugo svetovno vojno.

Organizacija nove države je komplicirana stvar. Prehod kolonije v samostojno državo ni prav nič lažji. V vseh kolonijah se ob teh prehodih in osnovi pojavljajo isti problemi. Kakšno naj bo razmerje do matične države, v tem primeru do Belgije. Dasi so domačini v glavnem vsi narodnjaki in so to do neke mere tudi plemena v Kongu, ki se borijo za svojo neodvisnost, se vendar delijo ti domačini v dvoje. En del, ki ga lahko imenujemo konservativni ter je v večini, in drugi manjšinski, revolucionarni, ki hoče vse novo. Prvi se zaveda, da se ne more država, ki je nastala preko noči, sama vladati brez državnikov, politikov, upravnega in sodnega osebja ter v državnem smislu zavednega ljudstva. Zato skuša ohraniti z dosedanjim matično državo v Evropi, t. j. Belgiji, tudi kot samostojna država dobre odnose, da ima možnost dobiti pomoč pri reševanju nastajajočih problemov in podporo v neizkušnosti. Drugi del pa je udrihaški, revolucionaren in hoče presekati vse vezi neke z dosedanjim matično državo, ampak z vso Evropo. Četudi je v manjšini, si pomaga z demagoškimi gesli, ki užigajo pri nevzgojenih in nezavednih novih državljanih. Za odpor proti nekdanji matični državi Belgiji se ozira po pomoč od zunaj, odkoderkoli. Moskva je imela to pomoč že zdavnaj pripravljeno.

Ce pri tem upoštevamo, da je Belgija včasih ljubosumna na ZDA glede politike v Kongu, da je vsaka akcija Združenih narodov ohromela ali malo učinkovita zaradi sovjetske sabotaže in poštimovalstva nevtralecev ter če upoštevamo primitivnost domačinov ter ukoreninjeno nasprotstvo med posameznimi plemenimi in pokrajinami, potem moramo priznati, da imajo sovjetski agenti lahko delo, ko po navodilih moskovskih strategov sejejo zmešnjavo in ščuvajo k državljski vojski v Kongu.

Ko sovjetski komunizem frontalno napada Organizacijo združenih narodov ter njenega tajnika, skuša istočasno tudi zapadno javno mnenje zapeljati, da vsaj indirektno podpira njegovo prizadevanje. To je bil najzgovornejši dokaz primer Lumumbe. Ne moremo trditi, da je bil komunizem. Nobenega dvoma pa ni, da je bil orodje sovjetskega komunizma in da je hote ali ne hote služil njegovi ekspanzivnosti. Ko so ga njegovi nasprotniki ubili, je sovjetska komunistična centrala

Vedno večje homatije v Kongu

Iz borbe za oblast med komunističnimi črnici v provinci Oriental v Kongu, je kakor izgleda, izšel zmagovalec, bodisi po ukazu iz Moskve, bodisi, da si je priboril oblast z lastno zvižčnostjo, Lumumbin naslednik, njegov bivši podpredsednik Gizenga. Temu se je tudi posrečilo zbrati in oborožiti svojo vojsko, ki je v zadnjih dneh iznenada vstala izza pragozdnih goščav in se v hitrih premikih razlila proti jugu ter v naglem pohodu zabila klin po sredi države. Po zasedbi mesta Luluaburga, s katerim si je Gizenga vsaj začasno zagotovil oblast nad tremi glavnimi mesti treh kongoških provinc, vladajo črni komunisti tako skoro polovici obširnega Konga.

Mobutu, ki se je doslej zaman trudil, da bi izvedel vojaške akcije proti komunistom, se nahaja v nevarnosti, da bo ostal odrezan od zahodnega Leopoldvillu, kjer se nahaja zahodno nastrojena vlada Kasavubuja in Ilea. Mobutu je skupno s katanskim predsednikom Čombejem pripravil napad na komuniste na severu Konga, pa so mu OZN prepovedali kakršen koli vojaški poseg v razvoj dogodkov, da ne bi “sprožil državljanske vojne”. Medtem pa so komunisti dobivali čez ZAR sovjetsko orožje in drugo vojaško opremo in se pripravili na pohod proti jugu.

V OZN so na predlog Hammaskljoel-da in s podporo ZDA odobrili načrt treh afriško-azijskih držav, po katerem imajo OZN sedaj pravico vojaško poseči v kongoške dogodke in preiskati Lumumbino smrt. Na belgijske gospodarske in vojaške strokovnjake je posebno naslonjen katanški protikomunistični predsednik Čombe, prav tako general Mobutu in predsednik Konga Kasavubu. Zato je Čombe, ki je proti sklepom OZN proglasil splošno mobilizacijo v svoji provinci proti silam OZN, “če bi poskušale preprečiti našo borbo za svobodo”, dobil vso zaslobo pri Kasavubuju in Ilea, kateri je označil sklep OZN za “vojno napoved Kongu”.

Gizengovi komunisti so maščevali Lumumbino smrt z ustrelitvijo 15 protikomunističnih ujetnikov, med njimi senatorja Songole, katerega so že pred meseci strahovito mučili ter takrat, interpelacija zahodnjakov zanj v OZN ni prodrla. Prav tako v OZN ni napravila posebnega hrupa usmrtnih 15 Gizengovih nasprotnikov, medtem ko je usmrtilitev Lumumbe dvignila prah po vsem svetu.

Direktno je posegel v kongoški problem sedaj še Hruščev sam, ko je preteklo soboto razposlal skoro vsem zahodnim državam osebna pisma, v katerih jih poziva, da morajo “pustiti, da črni sami uredijo svoj kontinent, da se morajo OZN oddelki takoj umakniti iz Konga in da mora ves svet podpreti “edino zakonito vladu Gizenga”. Hruščev v pismih tudi objavlja, da je Gizenga prosil ZSSR za pomoč in, da mu bo zato Moskva pomagala. Ustanovitvi bi bilo treba komisijo predstavnikov afriških držav, ki bi izgnala vse tuje

Dvojni ameriški poraz v Laosu

ZDA so pretekli teden utrpeli dva poraza na protisovjetski fronti v Laosu. Ta dvojni poraz, menijo v Washingtonu, bo pomenil nov pritisk drugih zahodnih držav, naj ZDA pristanejo na mednarodno konferenco za Laos, kakor jo vztrajno zahtevata ZSSR in rdeča

Kitajska in ki se je ZDA prav zaradi tega krčevito branijo. Kennedy je namreč prepričan, da bodo komunisti konferenco izrabili za podaljševanje sedanje položaja v Laosu tako dolgo, dokler ne bodo utrdili upornikov na laoškem področju.

nik urednika “New York Timesa” v objavljenem pismu. Temu vprašanju se pridružuje cela vrsta vprašanj; zakaj je šel zapadni tisk tolikokrat molče mimo žrtev komunizma? Zakaj je prezrl množične grobove od Katyna do Kočevskih gozdov? Zakaj morajo v pozabo žrtve Hruščeva, ko je po ukazu Staljina pacificiral Ukrajino po drugi svetovni vojni? In še veliko je teh “zakaj”. Tudi v Kongu so Lumumbini pristaši zagrešili grozodejstva — predsedniku provinc Kivu so pred smrtjo iztaknili oči — pa je šel zapadni tisk molče mimo teh dogodkov.

Komunizem bo v svoji ekspanzivnosti omagal, kadar bo zapad postal nedostopen za laži in prevare njegove propagande ter odločen v obrambi resnice in borec za svobodo ter demokracijo.

iz Konga in vzpostavila s pomočjo Gizengove vlade red v državi. Lumumbino smrt je treba najstrožje preiskati. Zanj je v prvi vrsti kriv Hammar-skjoeld, ker je dejansko dal orožje v roke morilcu.

Na vse te grožnje, doslej najsrdeješe, kar jih je izrekel Hruščev v zvezi s kongoškim problemom, je Kennedy dejal, da predstavlja akcija OZN v Kongu mirovno akcijo, da morejo ZDA sicer z lahkoto poskrbeti same zase, da pa so mali narodi tisti, ki potrebujejo OZN.

Razširil je to Kennedyjevo izjavo še ameriški delegat pri OZN Stevenson, ki je poudaril, da sovjeti poskušajo uničiti učinkovitost OZN v Kongu, ker ti zanje predstavljajo oviro za komunistični prodor v centralno Afriko.

V osmih mesecih, odkar je Kongo postal samostojen — svoboden je manj, kakor je bil pod belgijsko kolonialno okupacijo — se je ta prostrana dežela razcepila v šest nominalno neodvisnih provinc. Finance so brezupno dezorganizirane. Meje med provincami praktično obstajajo samo na zemljevidu. Pravosodja nad vasmi in mesti med divjo afriško goščavo skoro ni. Zveze med posameznimi prestolnicami so neredne. Med največjima mestoma, Leopoldvillom in Elizabetvillom ni nobene poštnice. Brzjave in telefonske pozive n. pr. iz Leopoldvillu v južno provinco Kasai je treba pošiljati čez belgijsko prestolnico Bruselj.

Nekatere province so bogate. Katanga in južni Kasai delata velike dobičke z diamanti, bakrom in uranom. Druge province so na robu finančnega in gospodarskega propada. Lumumbistična provinca Oriental je osamljena s trgovsko blokado ter prebivalstvu primanjkuje hrane. Od lakote dnevno pomre v severnem delu Konga nad 200 otrok.

Leopoldvillska vlada bo morala letos izplačati svojim vojakom vsoto, ki je enaka vsoti skoro vsega vladnega dohodka, ki ga nagradaj večinoma z davki velikih mednarodnih podjetij.

V gorati provinci Kivu se je bila borba med lumumbističnimi nasledniki, ki so se postavljali in aretirali drug drugega. V tej provinci se je normalno življenje praktično ustavilo. Nikjer ni ne elektrike, ne plina. Na stotine evropskih naselencev je zbežalo čez mejo v belgijsko kolonijo Ruanda-Urundi.

Pravo nasprotje te province je provinca Katanga, prva provinca, ki se je odtrgala od centralne vlade v Leopoldvillu, ko je Kongo dobil samostojnost. Mnogi to provinco smatrajo za policijsko državo. Vlada ji Čombe, ki ji je dal svojo zastavo, radijsko postajo in centralno banko. Belgijski denar prihaja v to provinco, ki ima dobro organizirano vojsko, katero vodijo visoko plačani evropski častniki.

Druga urejena in bogata provinca je južni Kasai, ki meji na Katango. Vlada ji Kolonji, katerega Čombe in Kasavubu smatrata za enakega med enakimi. Finančno se Kalonji zalaga z dobičkom iz velikih diamantnih rudnikov.

Dvojni ameriški poraz v Laosu

ZDA so pretekli teden utrpeli dva poraza na protisovjetski fronti v Laosu. Ta dvojni poraz, menijo v Washingtonu, bo pomenil nov pritisk drugih zahodnih držav, naj ZDA pristanejo na mednarodno konferenco za Laos, kakor jo vztrajno zahtevata ZSSR in rdeča

Kitajska in ki se je ZDA prav zaradi tega krčevito branijo. Kennedy je namreč prepričan, da bodo komunisti konferenco izrabili za podaljševanje sedanje položaja v Laosu tako dolgo, dokler ne bodo utrdili upornikov na laoškem področju.

nik urednika “New York Timesa” v objavljenem pismu. Temu vprašanju se pridružuje cela vrsta vprašanj; zakaj je šel zapadni tisk tolikokrat molče mimo žrtev komunizma? Zakaj je prezrl množične grobove od Katyna do Kočevskih gozdov? Zakaj morajo v pozabo žrtve Hruščeva, ko je po ukazu Staljina pacificiral Ukrajino po drugi svetovni vojni? In še veliko je teh “zakaj”. Tudi v Kongu so Lumumbini pristaši zagrešili grozodejstva — predsedniku provinc Kivu so pred smrtjo iztaknili oči — pa je šel zapadni tisk molče mimo teh dogodkov.

Komunizem bo v svoji ekspanzivnosti omagal, kadar bo zapad postal nedostopen za laži in prevare njegove propagande ter odločen v obrambi resnice in borec za svobodo ter demokracijo.

Dvojni poraz, ki so ga ZDA pretekli teden utrpeli v Laosu, pa je naslednji:

1) Vlada Kambodže je zavrnila predlog laoškega kralja Savang Vathane za ustanovitev nevtralne komisije, ki naj bi pomagala končati državljansko vojno v Laosu. V ZDA so smatrali reakcijo Kambodže za odločilno za uspešno rešitev laoškega problema. Kambodža pa je namesto nevtralne komisije predlagala sklicanje mednarodne konference, kakršni se ZDA ravno hočejo izogniti.

2) Princ Suvana Fuma, bivši nevtralistični laoški predsednik, ki ga odločno podpirajo in priznavajo komunisti, se je pojavil v glavnem stanu komunističnih upornikov v mestu Ksieng Kouang.

Napori za pomiritev Alžira

Tunizijski predsednik Burgiba je pretekli ponedeljek prišel v Francijo na obisk k De Gaulleu. Prvič je v Franciji po letu 1955, ko je bil tam kot politični pripornik, ker je vodil demonstracije v Tuniziji proti Franciji. Tisto leto je bil puščen, da je vodil pogajanja s Francijo za avtonomijo Tunisa, ki je kmalu nato postal neodvisen.

De Gaulle je Burgibi izkazal vso državniško čast, čeprav ga je zadržal daleč proč od pariškega prebivalstva, ker francoski alžirski desničarji smatrajo že samo njegovo prisotnost v Franciji za izzivanje.

De Gaulle je poslal svoje osebno letalo v Švico po Burgibo. S pariškega letališča Orly ga je dal z vso naglico prepeljati na svojo rezidenco Rambouillet, 50 km jugozahodno od Pariza. Policija je prepovedala desničarske protestne demonstracije.

Burgiba, odločen pristaš Zahoda, katerega pripateljski sprejem v ZDA je leta 1951 povzročil v Franciji veliko nezadovoljstvo, igra danes tvegano igro. Če se mu bo posrečilo pripraviti pot za mir v Alžiru po več kot šestih letih krvave vojne, bo njegov prestiž zrasel visoko ne samo v Afriki, pač pa tudi v Aziji in po vsem zahodnem svetu.

Taborišča alžirskih upornikov v Tu-

menijo, da nameravajo komunisti z njim ustanoviti uporniško vladu proti sedanji zakoniti vladi Bun Uma v Vientiane.

ZDA smatrajo princa Suvana Fuma za protiameriškega, ker ta trdi, da so ZDA krive padca njegove nevtralne vlada lanskega decembra. Ne smatrajo pa ga za komuniste ter še vedno upajo, da ga bodo zahodnjaki mogli pregovoriti, da se ne bo podvrnil upornikom.

Upornike podpirajo sovjeti. Bun Umov režim podpirajo ZDA. Anglija in Francija pa se nikakor ne moreta navdušiti za odločen zavezniški nastop v obrambo Laosa, če bi komunisti pognali razvoj do kritične točke.

nisu in glavni stan teh upornikov v Tunisu, glavnem mestu Tunisa, bo dal potem odpraviti kot oviro za ureditev nekaterih lastnih problemov s Francijo Eden največjih problemov med Tunisom in Francijo je veliko pomorsko oporišče Bizerta, ki jo Burgiba že leta zahteva zase. De Gaulle je baje pripravljen priznati tuniško suverenost nad oporiščem, če ga bo Burgiba “posodil” NATO-ju.

Niti De Gaulle niti alžirski uporniki pa niso Burgibe javno priznali za posrednika. Sam je objavil, da prihaja v Pariz samo kot “vmesni klin”. Če bo prišlo po njegovem posredovanju do mirovnih pogajanj med Francijo in alžirskimi uporniki, potem bodo nastali problemi petroleja bogate Sahare in jakosti francoske vojske, ki naj bi ostala v Alžiru. Uporniki so na predvečer Burgibinega odhoda v Pariz objavili, da “alžirska Sahara tvori neločljivi del Alžira” ter obsojajo francoske napore za njeno ločitev. Leta 1957 je Francija proglasila Saharo za posebno pokrajino, ki jo upravlja naravnost Pariz. Uporniki so pripravljali pristati na 50.000 mož francoske vojske v Alžiru po sklenitvi premirja, kar bi pomenilo, da bi morala Francija poslati domov ok. 450.000 svojih mož.

IZ TEDNA V TEDEN

V Uruguayu so včeraj proslavljali 150-letnico tkzv. Krika iz Asencia, t. j. poziva na narodnoosvobodilne boje, ki jih je nato začel in zaključil uruguayski narodni junak José Gervasio Artigas. Slavnosti v mestu Mercedes se je udeležil tudi argent. predsednik dr. Frondizi.

Bolivijski predsednik dr. Paz Estensoro je v državi proglasil obsedno stanje kot posledico stavke učiteljev ter prevratne delavnosti komunistov in Avtentičnega nacionalističnega revolucionarnega gibanja.

Paraguayski predsednik gen. Stroesner je podpisal dekret o razmetitvi visokih vojaških osebnosti. Istočasno je podaljšal obsedno stanje v državi za naslednjih 90 dni.

Brazilskega predsednika Janio Quadros je naročil svojemu zastopniku pri OZN naj glasuje za to, da bi bila na zasedanju OZN, ki se bo začelo 7. marca, razprava o sprejemu komunistične Kitajske v to mednarodno ustanovo. S tem je vprašanje komunistične Kitajske v ZN stopilo v nov štadij, kajti lani je proti njenemu sprejemu glasovalo 42, za sprejem pa 34 zastopnikov; glasovanja se je vzdržalo 22 delegatov. Tako se lahko zgodi, da bo kom. Kitajska mogoče že letos prišla v ZN ter tam močno pojačala stališče kom. bloka držav. Zun. min. Ariños je dejal, da tako zadržanje brazilske vlade nikakor ni znak neprijateljstva proti Sev. Ameriki, ampak odgovarja samo dejanskemu stanju. Sed. brazilska vlada namerava po informacijah vladnih osebno- sti povečati trgovanje tudi s komunističnimi in tkzv. nevtralnimi državami. Zato je verjetno, da bo predsednik Quadros junija povabil na sestanek v Brasilio Tita, Naserja, Nehruja in indonezijskega Soekarna. Spričo takega razvoja v brazilske zunanji politiki je am. predsednik Kennedy naročil svojemu svetovalecu za latinskoameriška vprašanja Berle-ju, ki je sedaj na obisku v Venezueli in Kolumbiji, naj odide tudi v Brasil ter izmenja misli s tam. predsednikom o vseh zunanje-političnih in gospodarskih vprašanjih.

Na Kubi Castrova vlada doslej še ni mogla zatrei uporniškega gibanja v go-

rovju Escombray in na drugih mestih. Demokratski borci se drže odločno in prizadevajo Castrovim milicnikom velike izgube. Castroveci so se začeli bati, da se upori proti sedanji komunistični vladi ne bi razširili še bolj po otoku in jo spravili v nevarnost pred majsko konferenco zunanjih ministrov ameriških držav. Ti se bodo sestali v Ekvatorski republiki ter razpravljali samo o položaju, ki je zanje nastal z graditvijo močne postojanke svetovnega komunizma na Kubi. Zato se je hotel Castro že vnaprej zavarovati ter je 12 diplomatskim predstavnikom južnoameriških držav v Havani poslal spomenico, v kateri sprejema njihovo posredovanje za zboljšanje odnosov z Združenimi državami Amerike, istočasno pa v spomenici Kennedyjeve svetovalece za zunanje-politična in vojaška vprašanja napada, češ da še naprej mislijo na vojaški in gospodarski napad na Kubo. Doma je Castro med tem izvedel tudi preosnovo vlade z ustanovitvijo treh novih ministrstev: za industrijo, za notranjo in zunanjo trgovino. Najvažnejši resor — za industrijo — je dobil dr. Guevara ter je tako zagotovljena njegova gospodarska diktatorska moč na Kubi še naprej. Da Castro ne misli prav nič na popuščanje proti svojim nasprotnikom, dokazuje njegovo nadaljnje sovražno zadržanje do kat. privatnih šol. Dosedaj so Castroveci zasedli že tri, obstoja pa nevarnost, da se bodo sploh vseh polastili. Splošno nezadovoljstvo s sedanjim režimom pa potrjuje dejstvo, da se je v Havani samo na venezuelsko poslaništvo zateklo 28 nasprotnikov sed. režima na Kubi ter prosilo za politično zaščito.

Ekvatorski škofje so izdali pastirsko pismo, v katerem svoje vernike opozarja na budnost pred komunizmom.

Belgija je prekinila diplomatske stike z Nasserjevo Združenjo arabsko republiko. Razlog: Zadnji napadi na belgijsko poslaništvo v Kairu po smrti Lumumbe. Demonstranti so vdrli na belgijsko poslaništvo in ga zažgali. Policija je prišla šele potem, ko so demonstranti nemoteno opravili vse, kar so hoteli. Na protest belgijske vlade se Naserjeva vlada ni hotela opravičiti. (Nad. na 4. strani)

Potrebno sodelovanje

Med raznimi težavami, ki jih imamo z izdajanjem lista, je tudi ta, da nam naročniki redko sporočajo spremembe svojih naslovov. Zato se dogaja, da nas na odhod naročnika v drug kraj opozori šele pošta, ko nam začne vračati poslane izdatke s pripombo "Se odselil neznankom".

Za pravno listo "tedaj nastane novo delo. Takemu naročniku je treba pošiljanje lista začasno ustaviti ter iskati njegov novi naslov. Ko ga končno le zveemo, imamo dostikrat vtis, da kakemu naročniku ni nič kaj prav, da smo ga zasledili na drugem mestu. Človeku je ob takem primeru hudo, ko se zdi, da se tak naročnik hoče nekako skrivati, neopazno odtrgati od slovenske skupnosti. Pravila bi bila tale pot: Ko se seliš in imaš list naročen, stopi ali osebno ali pa napiši pismo in upravi sporoči spremembo. Če pa komu pisanje lista ni pogodu, povej ali sporoči to uredništvu. Povej pa tudi kaj bi bilo dobro, da bi bilo v listu še objavljeno, da bi bilo branje bolj zanimivo.

Pa še ena prošnja za nujno potrebno sodelovanje: V listu imamo med drugim tudi zaglavje "Osebnosti". Tu objavljamo rojstva otrok, poroke in druge osebne dogodke. Ni še dolgo tega, kar se je zopet nekdo pritoževal, da "rojstva njegovega otroka nismo objavili", ker da pri listu "ni dobro zapisan". Rojak, ki je ta očitke slisal, je užaljenega naročnika vprašal: "Pa si jim sporočil to novice?" Možakar je priznal, da tega ni storil. In ker tega ni storil, list rojstva njegovega otroka v zaglavju "Osebnosti" tudi ni mogel registrirati.

Tistim, ki se pritožujejo, če rojstvo njihovih otrok ni zabeleženo v Sv. Sloveniji, sporočamo tole: Mi objavimo vse, kar dobimo in kar zveemo. In radi objavimo. Povemo pa jim, da nas je premalo pri listu, da bi imeli sami na področju sedemmilijonskega Velikega Buenos Airesa v evidenci vse tiste družine, ki pričakujejo veselega in srečnega dogodka. Zato prav iskreno prosimo: Pomagajte nam pri tem delu. Sporočajte nam rojstva in krste svojih otrok, poroke in druge osebne dogodke med slovenskimi rojaki. To naj store ali starši sami, ali botri njihovih otrok, ali naj naprosijo krstitelja, da nam sporoči to novice. Dogovorite se med seboj in eden od navedenih naj na to stori. Dosegli bomo s tem kar tri stvari: 1. Nobenih očitkov ne bo več, da rojstva tega ali onega otroka nismo objavili; 2. Zaglavje "Osebnosti" v Sv. Sloveniji bo postalo še bolj zanimivo in 3. Vaši prijatelji in znanci v oddaljenejših krajih Argentine in tudi drugod po svetu bodo zvedeli za vaše vesele in srečne družinske dogodke.

Pa še tole: V zaglavju "Obvestila" objavljamo napovedi raznih društvenih prireditvev in občnih zborov posameznih organizacij. Redko, zelo redko se pa dogaja, da bi nam društvo ali organizacija potem poslala tudi kratko poročilo bodisi o običnem zboru, važnejšem sestanku ali družabni prireditvi. Tudi za taka poročila prosimo. Objava takih poročil je važna za pozneje — za zgodovino, za tistega, ki kdaj iskal podatkov o delu in življenju slovenskih izseljencev in njihovih društev ter organizacij.

Zapiranje ljudskih šol v Jugoslaviji

V zadnjih številkah "Sv. Slovenije" smo objavili glavne določbe najnovejših šolskih zakonodaj v Jugoslaviji. Danes bomo omenili problem, ki postaja za sedanje oblasti doma vedno težji: beg učiteljskega iz šol v druge poklice. Zato je nastalo veliko pomanjkanje učiteljev po vsej državi, vsled česar morajo po raznih krajih šole zapirati.

Kako velike obsege zavzema že beg učiteljskega iz šol v druge poklice, nam pove glavno glasilu "Borba" z dne 19. nov. 1960. Po njenih podatkih so morali v letu 1959 zapreti več sto šol. V l. 1960 niso mogli v Srbiji začeti s poukom v 200 šolah. V Makedoniji je leta 1960 ostalo zaprtih 70 šol. V bosanskih okrajih Brčko, Mostar in Banja Luka leta 1960 niso mogli odpreti 70 šol. Celotno Slovenijo, kjer je bilo ljudsko šolstvo močno razširjeno in razvito, v neposredni bližini Ljubljane, niso mogli začeti s poukom v eni šoli, ker ni bilo na razpolago učnih moči. V Srbiji potrebujejo 2.000 učiteljev, ter 5.000 profesorjev in drugega učnega osebja, v Sloveniji 2.000 učiteljev in profesorjev, v Bosni in Hercegovini šola potrebuje 5.000 učnih moči.

Pomanjkanje učiteljskih moči v prihodnjih letih bo pa še večje, kajti v učiteljske se vpisuje vedno manj mladine. Tako je n. pr. leta 1956 končalo študij na učiteljskih 3.776 dijakov, leta 1959 pa samo 2.461.

Iz vzroki za tako stanje? Gotovo igrajo veliko vlogo materialni razlogi. Učiteljstvo je v primeri z uradniki po tovarniških podjetjih in v trgovini, zelo slabo plačano. Ponekod pa še te majhne plače ne dobivajo redno, kajti učitelje plačujejo komune. Razen tega so učitelji izpostavljeni vsem mogočim

šikanam komunističnih priganjačev v stranki, so odvisni od razpoloženja ulice in nikdar samostojni v svojem delu, ampak vedno samo orodje komunistične partije. Tako so n. pr. učitelji v letu 1960 na deželi morali kmetom predavati o kooperacijah, t. j. o koristnosti sodelovanja svobodnih kmetov s kom. poljedelskimi združenji. Za taka predavanja so učiteljem dajali nagrade po 1500 dinarjev. Ponekod so jih tudi nagrajevali, če se jim je posrečilo spraviti kakoga kmeta v združenje.

Kako daleč že gre ta stvar, je razvidno n. pr. iz ugotovitve Zavoda za proučevanja šolstva v Sloveniji, da se na razpisnem natečaju za 10 mest sploh nihče ni prijavil. Dalje ugotavlja isti zavod, da je v Zagrebu 35% prosvetnih delavcev zaposlenih izven šole, v Novem Sadu okoli 240, v Kragujevcu je nedavno odšlo iz šole 70 učiteljev, v Požarevcu 40 v Titogradu se je pa na novo ekonomsko fakulteto vpisalo okoli 40 prosvetnih delavcev. Končno ugotavlja, da učno osebje odhaja v industrijo, poljivo, trgovino, v razna podjetja in celo za soferje.

Razlika v plačah prosvetnih delavcev in ostalega državnega uslužbenstva je postala še večja po objavi zakona in pravilnika o nagradah javnim uslužbencem iz leta 1958.

Vse to vpliva na mladino, da si išče poklice, ki so bolj plačani, kakor učiteljski in ki tudi niso politično tako eksponirani. Ljudje hočejo živeti v miru, opravljati svoje delo, vedno manj pa so pripravljeni biti priganjani in hlapci za delo komunistične stranke med narodom.

Emigrantska razstava v Buenos Airesu

Med raznimi prireditvami, ki so bile lani v Argentini v počastitev 150. letnice argentinske svobode, je tudi velika razstava v mestnem predelu Palermo, na kateri je prikazana vsa argentinska dejavnost od prvih začetkov samostojnega in svobodnega narodnega življenja do današnjih dni. Na ogromnem razstavnem prostoru so številni paviljoni, v katerih je prikazan politični, gospodarski in kulturni razvoj Argentine.

Kot počastitev 150. letnice argentinske svobode je prispeval svoj del tudi Argentinski državni odbor za svetovno begunsko leto ter je pripravil razstavo emigrantskih narodnostnih skupin, ki žive v Argentini. Otvoritev razstave se je zakasnila ter je bila na določenem prostoru v velikem razstavnem paviljonu odprta šele v četrtek 23. februarja t. l.

Na slavnost so prišle odlične argentinske osebnosti. Tako med drugimi ministrski svetnik Miguel Angel Espeche kot zastopnik zunanjega ministra dr. Taboade, šef Mednarodnega komiteja za begunce dr. Anton Lago Carballo ter številni predstavniki narodnostnih skupin, ki žive v Argentini.

Torej: Še enkrat prošnja vsem: Obsestevah in premetitvah: Prva dolžnost sporočiti spremembo naslova upravi lista. Ob rojstvu in krstu otrok obvestiti o tem uredništvo lista, prav tako listu vedno sporočati novice o vseh prireditvah in sestankih, ki so bili v listu napovedani.

Slavnost je začel z govorom prof. Hector Ciapuscio, ravnatelj urada za imigracijo. Omenjal je prizadevanja svetovne organizacije za rešitev begunskega problema ter proglasitev svetovnega begunskega leta. Da bi svetovno javnost še bolj zainteresirala za begunski

GORIŠKA IN PRIMORSKA

OBČNI ZBOR SLOVENSKE DEMOKRATSKE ZVEZE

V Trstu so se 18. decembra zbrali delegati in zaupniki krajevnih organizacij Slovenske demokratske zveze na rednem običnem zboru ter izvolili nov upravni odbor. Zbrane delegate je pozdravil poslevoedeči podpredsednik SDZ prof. Ivan Rudolf, ki se je najprej spomnil umrlega predsednika dr. Josipa Agneletta. Občni zbor sta pozdravila tudi dr. Fran Delak v imenu Slovenske prosvetne matice in dr. Teofil Simčič v imenu Slovenske katoliške skupnosti (SKS). Tajniško poročilo je podal dr. Rudolf Marc, ki je v daljšem in kronološkem poročilu prikazal delo organizacije od zadnjega običnega zbora dalje. Po blagajnikovem poročilu so sledile volitve novega odbora.

Prisotni so z veliko večino glasov izvolili za novega predsednika SDZ dr. Branka Agneletta, sina pokojnega predsednika, ter novi upravni odbor, v katerem so v glavnem prejšnji odborniki. Po izvolitvi se je novi predsednik zahvalil zaupnikom in delegatom za zaupanje in dejal, da bo nadaljeval pot

problem, se je mednarodna begunska ustanova posluževala najrazličnejših sredstev. Med drugim je omenjal izdaje spominskih znamk po vseh državah ter ratifikacijo ženevskega begunskega statuta iz leta 1951. Argentinski senat je ta statut odobril, pričakovati pa je, da bo isto storila tudi poslanska zbornica.

Kot zastopnik Visokega komisarja OZN za begunce je govoril dr. Victor Vanelli. Poveljeval je delo dobrotnika beguncev Fridjofa Nansena ter naglašal potrebo večjega razumevanja begunskega položaja.

Zadnji govornik je bil predstavnik narodnih skupin, ki žive v Argentini. To je bil Titus Mihailescu, biv. član Romunskega Rdečega križa. V pretresljivih besedah je opisal trpljenje, ki so ga morali pretrpeti begunci od časa, ko so zapustili svoje domove pa do trenutka, ko so si zopet lahko uredili novo življenje.

Vsi udeleženci so si nato ogledali slike, ki prikazujejo življenje kitajskih beguncev v Hong Kongu ter življenje po begunskih taboriščih v Evropi. Najzanimivejši je pa tisti del razstave, ki prikazuje kulturno delavnost raznih narodnostnih skupin v Argentini. Tu je prikazana kulturna delavnost tudi slovenske narodnostne skupine z razstavo nekaterih knjig, ki so jih tu izdale Svobodna Slovenija, Dušnopastirska pisarna ter Slovenska kulturna akcija. Prav tako nekatere slike pojasnjujejo kako so se slovenski rojaki živeli v argentinsko skupnost in kako pomagajo graditi njeno veličino. Med drugim je prikazano srečno okolje slovenske družine v novi domovini, industrijska delavnost slovenskih rojakov, prelepa Marijina cerkev v Slovenski vasi in tamošnje slovensko naselje.

Razstava je lepa in jo rojakom priporočamo, da si jo ogledajo. Njen pomen je velik, ker si bodo številni vsakodnevni obiskovalci že na podlagi tega ne popolnega prikaza slovenske kulturne dejavnosti v Argentini — prostor je bil zelo, zelo omejen — mogli ustvariti sliko o visoki kulturni stopnji ter o izredno živahnem kulturnem življenju slovenskih izseljencev v Argentini.

prvega predsednika. Izjavil je tudi, da so Slovenci lojalni državljani, pričakujejo in zahtevajo pa od italijanske vlade, da postopa lojalno. Ob koncu je prosil vse navzoče za pomoč pri delu v korist slovenskega naroda na Tržaškem.

Volitve v Repentabru so bile zaradi formalnih napak šele tri mesece po splošnih administrativnih volitvah. Dne 15. januarja je od 429 repentaborskih volilnih upravičencev glasovalo kar 406. Zmagala je Občinska demokratska lista z 204 glasovi, Slovenska lista, ki sta jo postavili SDZ in SKZ pa je dobila 166 glasov, 7 glasov je bilo neveljavnih, 9 pa belih.

Goriška prefektura, ki odlično dela za "sožitje" med Italijani in Slovenci, se je po prepovedi nastavitve uradnika, ki bi obvladal slovenski jezik v doberdobi občini in po prepovedi dvojezičnih napisov spet zelo izkazala. Za Božič je izdala posebno okrožnico in jo razposlala občinam, v kateri prepoveduje občinskim odbornikom razpravljati o vsa-

ARGENTINA

Po zadnjih nadomestnih volitvah dne 5. februarja v Bs. Airesu in 12. februarja v prov. Mendoza, pri katerih je zmagala opozicijska, politična javnost z zanimanjem pričakuje rezultata nadomestnih volitev v nedeljo 5. marca v prov. Catamarca. Volitve bodo v šestih okrožjih za izvolitev 8 poslancev in 6 obč. svetovalcev v mestu Catamarca. Pri teh volitvah se bo pokazalo, ali je vladna radikalna stranka že mogla zaključiti vrsto volilnih porazov in se znova uveljavljati kot večinska stranka.

Nadomestnim volitvam v prov. Catamarca bodo sledile nadomestne obč. volitve dne 19. marca t. l. v prov. Sta Fe. Značilnost pri teh volitvah je ta, da bodo pri njih prvič nastopili skupno kršćanska demokratska stranka ter Unión Federal, desničarska kat. polit. skupina.

Nadomestne volitve bodo imele tudi v prov. San Luis in sicer 19. aprila. Volitve v tej provinci pa ne bodo zanimive, ker je v zakonitem roku, t. j. 40 dni pred volitvami, postavila kandidate samo vladna radikalna stranka, 5 opozicijskih strank je pa na iztek roka pozabilo. Sedaj jadikujejo, ker so nekatere od njih po lastni krivdi zamudile priložnost, da se politično še bolj uveljavijo. Listi so zapisali, da je tako velika brezbriznost političnih strank v tako važnem vprašanju neodpustljiva.

V prov. Santiago del Estero pripravljajo volitve zveznega senatorja. Dosed. senatorju Gomezu bo potekel mandat 30. aprila. Mož naglašja v javnih izjavah, da so mu prej v stranki zagotavljali ponovno izvolitev, sedaj pa je vodstvo stranke postavilo kot kandidata za zveznega senatorja guvernejevega brata Pedra Miguela. Sed. senator Gomez in njegovi privrženci so znagnali proti temu velik krik, češ, da je to nepotizem.

Tudi ni izključeno, da bo edini opozicijski senator Palacios dobil tudi tovarisa iz Mendoza. Kajti v Mendози so po zadnjih volitvah na vladi demokratski konservativci in se prav lahko zgodi, da bo s pomočjo radikalov izvoljen njihov kandidat za zveznega senatorja.

V prov. Bs. Aires je vzbudil pozornost radijski govor opozicijskega radikalnega poslanca dr. Alselma Marinijsa, da vlada pripravlja predlog za postavitve zveznega komisarja v tej provinci. Po izjavi tega poslanca namerala vlada s postavitvijo komisarja v omenjeni provinci za prihodnje leto določene volitve preložiti na poznejši čas, da bi vodstvo provincijske vlade ostalo še naprej v oblasti vladne radikalne stranke, v kateri sta dve skupini, tkzv. rdeči, ki podpirajo sed. guvernerja dr. Allendeja, "modri" ga pa hudo napadajo in zahtevajo njegovo zamenjavo s primernejšo osebnostjo.

ki drugi stvari, ki se ne tiče izključno občinske uprave. Seveda v okrožnici prefekt Nitri zatrjuje, da ne gre za kršitev ustavnih pravic. Toda kako naj smatramo, da je ta okrožnica v skladu z ustavo, ki priznava in naveda popolno avtonomijo krajevnim ustanovam.

Podobno okrožnico je izdal l. 1949 vladni komisar za Trst Palamara, ki je hotel na ta način preprečiti interpelacije slovenskih svetovalcev.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Dr. Mačkove "Božične misli"

Predsednik Hrvatske seljačke stranke dr. Vladko Maček vsako leto za Božič napiše pozdravni članek hrvatskim izseljencem po svetu in hrvatskemu narodu v domovini. Objavita ga vedno hrvatska lista, ki podpirata politično delo HSS "Hrvatski glas" v Kanadi in "Hrvatska Riječ" v Belgiji. Tako je dr. Maček storil tudi za Božič 1960.

Njegova zadnja božična poslanica je polna toplih božičnih misli in želja, s katerim je voščil praznike Kristusovega rojstva Hrvatom v izseljenstvu in v domovini.

V članku navaja, da so bili tudi v preteklosti ljudje, ki niso živeli čisto po Kristusovem nauku, toda v vsej zgodovini do najnovejšega časa ni bilo kristjanov; ki bi se javno uprli vsemu božjemu nauku Jezusa Kristusa. Šele pred 150 leti so se pojavili oholi ljudje, ki so si izmislili materialistični nauk, ki je nasproten vsemu, kar so ljudje od nekdaj verovali, posebno temu, kar je učil Jezus Kristus. Začeli so učiti, da na svetu ni nič drugega kot materija, da ne obstoja nič drugega, razen to, kar je mogoče videti, odmeriti ali stehtati

s pomočjo naših peterih nepopolnih čutil ali ugotoviti s posebnimi napravami. Začeli so učiti, da ne obstoja nič duhovnega, pa tudi ne človeška duša. Začeli učiti, da ne obstoja niti Vsemogočni Bog, stvarnik vsega vidnega in nevidnega in da zato ne obstajajo tudi božje božje zapovedi, katerih se ljudje morajo držati.

Dr. Maček zatem navaja, da je bilo samo polovico zla, dokler je ta antikristov nauk ostal samo "v mislih in glava zmešanih ljudi". Toda med I. svet. vojno se je komunistom posrečilo podjarmiti narode Rusije, med II. svet. vojno pa tudi mnoge druge narode v Evropi, Aziji in "tudi našo domovino Hrvatsko".

Zatem nadaljuje: "In začeli so po svojih nazorih urejevati življenje podjarmljenih ljudi tako, da so na sto milijone ljudi pahnili v skrajno bedo. Veliki filozof Lev Tolstoj je zapisal, da je urejanje življenja drugih ljudi zelo lahko, kajti, če ga slabo urediš, ne boš trpel ti, ampak drugi ljudje. In res, čeprav trpe milijoni in milijoni ljudi, pri tem prav nič ne trpi niti Hruščev, niti Gomulka, niti Kadar, niti Tito. Ne sa-

mo, da ne trpe telesno, ampak tudi ne duševno, ker so s tem, da so zavrgli vero v Boga, izgubili vest, ki bi jim govorila, kar smejo in česar ne smejo."

V nadaljnjih izjavah dr. Maček omenja prizadevanja komunistov, da bi si pridobili delavstvo. Pa niso uspeli. Dobiti niso mogli tudi meščanstva, najmanj pa svobodnega kmeta. Omenja vsa zavedna prizadevanja komunistov v domovini. Na oblasti se drže samo "s pomočjo dobro organiziranih in dobro oboroženih plačancev".

Svoja izvajanja pa zaključuje s temile besedami: "Ne smemo pozabiti, da rešiti med ljudmi ni mogoče stalno ohranjati z nasiljem. Trajni red med ljudmi ustvarja javno mnenje. Vsako nasilje ustvarja javno mnenje vedno bolj proti nasilniku. In zato je komunistično nasilje uspešno, da se je proti njemu ustvarilo celokupno javno mnenje, ne samo med Hrvati, ampak tudi med vsemi ostalimi narodi Jugoslavije".

Vidimo, da dr. Maček kot predsednik HSS tu ne omenja samo svojega hrvatskega naroda, apak "tudi vse ostale narode Jugoslavije".

Še o Bosni in Hercegovini

"Bosanski Pogledi" v 4. številni so o tem zapletenem vprašanju zapisali to-

le: Eno nam je od prvega trenutka jasno. In to je, da z razbijanjem Bosne in Hercegovine v njunih naravnih mejah in rušenju njunega verskega in narodnega sestava ni mogoče priti do trajnih rešitev. Predvsem je za nas brezmiselnost in ne moremo sprejeti tega, da bi se muslimani, ki se smatrajo za demokrate, ki ljubijo Bosno in svoj narod, pa imajo različna narodna čustva, morali med seboj pobijati, sovražiti in odbijati sodelovanje enega z drugim. Zato je za nas sploh brezmiselnost nacionalna ekskluzivnost, ker nas zadeva v srce in razbija v drobščje plačevanje tujih računov."

K gornjim ugotovitvam demokratske "Naša Reč", ki izhaja v Angliji pristavlja: "V tem je pa tudi problem: Hrvatski, kakor srbski ekskluzivisti ne priznavajo, da so muslimani "različnih narodnostnih čutov", ampak smatrajo, da so že sedaj vsi muslimani Hrvati odnosno o Srbi, če pa to očividno niso, da to "morajo" postati v "hrvatski državi" odnosno srbski."

Nov urednik "Glasa kanadskih Srba"

V prikazu političnega delovanja jugoslovanske emigracije samo že ponovno citirali pisanje srbskega lista v Kanadi "Glas kanadskih Srba". Je to glasilo Srbske narodne odbrane v Kanadi. List

je dobil proti koncu leta 1960 novega urednika. Za to mesto je lastništvo lista pridobila prof. Radoja Kneževića člana vodstva demokratske stranke in poleg generala Simovića najvplivnejše politične osebnosti pri izvedbi državne prevrata dne 27. marca 1941 v Beogradu.

Ob njegovem prihodu v Kanado je "Glas kanadskih Srba" z dne 8. decembra 1960 objavil pozdravni članek "Dobro nam došao". V njem med drugim svojim bralcem novega urednika prikazuje takole: "Prof. Knežević je znan naš emigrantski javnosti kot politični, javni in prosvetni delavec, kot človek značaja, integritete in visoke kulture. Njegov prihod v "Glas" bo zelo koristil naši narodni in demokratski stvari. Prof. Knežević je bil eden od vodilnih članov demokratske stranke. Med vojno je bil minister dvora in veleposlanik Kraljevine Jugoslavije. Po končani vojni so ga komunisti obsodili na 20 let robije zaradi narodnega in demokratskega zadržanja. V Londonu je postal član Jugoslovanskega odbora". Med njegovim delovanjem v Londonu list omenja tudi, da je Knežević urejal list "Poruka" kot glasilo Jugoslovanskega odbora.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

SLOVENCI PO SVETU

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

V Jolietu so imeli v adventu slovenski mladinski koncert. Mlade pevce je pripravil za nastop p. Vendelin Špendov OFM iz Čikaga. Koncert je bil razdeljen v dva dela. V prvem so bile na sporedu razne pesmi, v glavnem narodne, v drugem delu pa spevoigra Čevljari in vrag. Rojaki so bili z nastopom mladinskega zbora zelo zadovoljni in si žele še več takih prireditev.

Dramatsko društvo Liliya v Clevelandu je 8. januarja t. l. uprizorilo z velikim uspehom Finžgarjevo ljudsko igro Naša kri, ki je po Finžgarjevi izjavi sami njegova politična vera še iz časa Majniške deklaracije, da je samo v pravičnem skupnem življenju vseh južnoslovanskih narodov istim zagotovljena lepša bodočnost. Da je pisatelj prevaril avstrijsko cenzuro, je vse dejanje postavil v dobo francoske okupacije slovenskih krajev. O igri je pisatelj Karel Mauser napisal v Am. domovini uvodnik, v katerem med drugim ugotavlja tudi tole: "Mislim, da moremo veliko vprašanje: "kako dolgo še", rešiti samo z enim: živeti. Vsi vemo, da bomo nekoč umrli in vendar se ne mučimo, da bi umrli prej kakor treba. Narobe: gledamo, da delamo, hodimo k zdravniku, če smo bolni, imamo otroke, nalagamo

si delo, ki ga norda zavoljo svojega kratkega življenja nikoli ne bomo mogli izvršiti. Tako bi moralo biti tudi pri našem kulturnem življenju, tako bi moralo biti v pehanju za našo besedo. Vsak dan sproti narediti, kar moramo, zagrizeno delati iz leta v leto, do zadnje ure. Morda ne bomo dosegli vsega, morda samo delček tistega, kar smo hoteli, toda naše delo bo ostalo in vprašanje: Kako dolgo še? bo spet šlo za desetletje naprej.

Vprašanje "kako dolgo še?" marsikdaj hroni zalet pri naših kulturnih društvih. Mladi mislijo na konec, kakor da bo prišel že jutri. In zavoljo tega pešajo moči, peša idealizem pri nekaterih. Ta jutri pride morda čez desetletje-zakaj čakati na smrt za danes, ko medtem še lahko mnogokrat sejemo in še mnogokrat žanjemo, ko med tem še mnogim lahko naredimo še veliko veselja?"

KANADA

Slovenski zdravnik dr. Srečko Pregelj, ki je pred leti prišel iz Španije v Kanado, ima sedaj tudi lastno zdravniško ordinacijo in sicer na 394 Bloor Street West, Suite 7, Toronto. Poleg svojega poklicnega dela se dr. Srečko Pregelj tudi vneto udeležuje dela v organizirani slovenski skupnosti v Torontu.

IZ TEDNA V TEDEN

Macmillan in Adenauer sta se sporazumela, da bosta obe državi storili vse, da se vrednost dolarju ohrani. V ta namen bo še povečano gospodarsko sodelovanje obeh držav z ZDA. Iskala sta tudi poti za odstranitev težav pri sodelovanju sed. dveh gospodarskih blokov v Evropi. Po sestanku z Adenauerjem je Macmillan postal tudi bolj bojevit napram sovjetom. Na zborovanju konservativne mladine je namreč poudarjal potrebo po trdni in odločni skupnosti med zavezniki, ki ne smejo nikjer popuščati pred sovjetskimi grožnjami.

Na enotedenskem potovanju v Evropi se mudi Kennedyjev potujoči veleposlanik Averell Harriman. Svoje razgovore je začel v Angliji z Macmillanom, nato jih bo pa nadaljeval z De Gaulleom, dr. Adenauerjem, zaključil pa s Fanfanijem v Italiji.

Marokanski kralj Mohamed V. je umrl na posledicah operacije v nosu. Njegov naslednik je prestolonaslednik Muley Hasan. Vladal bo kot Hasan II.

Na januarskem sestanku Sveta za kulturo Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana so ugotovili, da obstojata dve vrsti kulturnih ustanov, take, ki so centralnega, reprezentativnega značaja, kot n. pr. Slovensko narodno gledališče ali

Slovenska filharmonija in take, katerih delavnost nima takega pomena. Sklenili so naj spadajo v območje Okrajnega ljudskega odbora še naprej Slovensko narodno gledališče, Slovenska filharmonija, Mestno gledališče in Ljubljanski festival, v pristojnost občinskega odbora Ljubljana Center pa naj pridejo: Pionirska knjižnica, Slovenska knjižnica, Mestni muzej. Mestni arhiv, Jakopičev paviljon in Koncertna direkcija.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Pred dnevi so v reških ladjedelnicah splovili prvo od šestih ladij, ki jih je Argentina naročila v Jugoslaviji. 10.500-tonska ladja "Rio Carcaraña" bo izročena Argentincem v teku letošnje zime. Vseh šest ladij skupaj velja 24 milijonov dolarjev; tri bodo zgradili na Reki, tri pa v Splitu.

Neka severnoameriška družba je pripravljena zgraditi v 18 mesecih v Argentini 10.000 hiš, katerih odplačevanje je predvideno na 15 let, ako Centralna banka garantira celotne stroške gradnje.

Japonska je ponudila rdeči Kitajski in Madžarski riž in ostale proluke zaradi občutnega pomanjkanja hrane, in to pre-

ko Rdečega križa. Na Kitajskem je bilo zaradi vremenskih neprilic poškodovanih 60 milijonov ha obdelane zemlje, kar samo še povečuje živilsko krizo, katere osnovni razlogi so v novem načinu gospodarskega življenja komunizmu.

Brazilski predsednik Quadros je našel v težkih finančnih težavah vso deželo ob prevzemu oblasti. Takojšnji ukrepi za izboljšanje predvidevajo odpust preko 10.000 drž. nameščencev, ki so bili nastavljeni po 1. 9. 1960, in prepovedu je sleherni nameščanje novih del. moči. Drž. deficit je ob prevzemu znašal tisoč milijonov dolarjev, kar je malo več kakor ves denar v obtoku. Vsa ministrstva so dobila nalog, da svoje proračune zmanjšajo v teku 15 dni za 30%. — O ponudbi predsednika Kennedyja — posojilo 100 milijonov dolarjev — se v Braziliji še niso odločili. Vsekakor pa so objavili, da bodo poleg glasovanja za sprejem rdeče Kitajske v UNO, tudi trgovali z njo kakor tudi z vsemi ostalimi deželami za železno zavoso, zlasti Madžarsko, Romunijo, Poljsko.

Kakor javljajo, bo Moskva poslala Braziliji 400.000 ton pšenice, ako se Brazilci odločijo vzpostaviti stike z ZSSR. To sov. dejanje naj bi tudi bila nekaka protipoteza amer. ponudbi o dostavi odvisnih poljedelskih produktov.

O teh je posebna amer. delegacija najprej razpravljala v Argentini, zavedajoč se, da bi samovoljno amer. podeljevanje teh produktov škodovalo stalnim arg. trgov. kjer Argentinci svoje pridelke skorajda vedno ugodno prodajajo (v Braziliji, Boliviji, Čilu in Peruju). Argentinci so sicer za Kennedyjev plan "Živila za mir" navdušeni, rajši pa bi videli, ako bi se namesto "Živila" glasil "Razvoj", ker bi na ta način prišli ceneje do industrijskih naprav, ki jih nujno rabijo pri povečanju produkcije izdelkov za potrebo, uporabo kakor tudi za izvoz v sosedne dežele. So pa Argentinci pretelkli petek že prepovedali izvoz žitaric.

PO ŠPORTNEM SVETU

Slovenska lahkotletika v številkah in primerjavi: skok v višino: S: Thomas (ZDA) 223 cm; E: Brumel (SZ) 220. (Nov svetovni in evropski rekord je nedavno postavil Brumel, pa še ni uradno priznan: 229 cm); J: Majtan 205 cm; S: Čihal (Olimpija — Lj.) 186, Brodnik (Kladivar — Celje) 185, Potrč (N. m.)

Ste mislili na dober električni hladilnik, TV aparat, radio kombinado, ali na katerikoli aparat, ki ga potrebujete za dom?

LOJZE NOVAK
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO
Bumar, SRL

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejía
T. E. 658 - 7083

nudi slovenski skupnosti kredite brez jamstva, na deset mesečnih obrokov brezobrestno za nakup hladilnikov, TV aparatov, pralnih in šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, koles, radio apartov, radio kombinadov, peči, mešalnikov in drugih potrebščin za dom. Prodajamo samo prvovrstno blago najboljših znamk. Kličite po telefonu. Pridem tudi na dom.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascanete

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

Na vasi igra stari Jože na harmoniko. Vem, da se najlepše stvari srečajo le enkrat v življenju.

Vsa moja ljuba dežela se skriva v tem jabolku, dežela, ki je spočela drevo in rožnati cvet na njegovih vejah v lepi pomladi. Škrjancu je pesem onemela v grlu, ko je v mladem jutru zagorel sadovnjak v rožnatobelih ognjih. To so bila jutra s lahno meglo, polna vonja po pomladi in mladih travah. Priletele so čebele z velikimi očmi in bile cvetovom za ženitvene posredovalke.

Ob procesiji Rešnjega Telesa je poglajabljana, žitu in travam in vsem rastlinam božja moč iz korenin in v cvetove in liste.

In neke noči je veter osul jablanam cvetje. Toda na vejicah so se že napegnale zelene kroglice ter se večale iz dneva v dan, pokorne pradaavnim postavam rasti in življenja. Če sem se dotaknil raskave skorje dreves, se mi je zdelo, da pod njo nekaj trepetaja, in bilo mi je kot bi gladil roko dobremu starcu, ki deli otrokom orehe ter jim pripoveduje davne zgodbe.

Poleti je gorelo nebo, da so vsi študenti presahnili in je vsa narava zvenela v zamolklem ječanju, kot bi slišal jek dušeče živali. Potem se je ulil dež

183; daljina: S: Boston (ZDA) 8,21; E: Ter Ovansejan (SZ) 8,04; J: Miler 7,54; S: Kolnik (Kl) 7,17, Lešek (Kl) 7,15, Brodnik (Kl) 6,95; troskok: S in E: Schmidt (Poljska) 17,03; J: Jocić 15,65; S: Kolnik (Kl) 14,19, Brodnik (Kl) 14,10; skok s palico: S: Bragg (ZDA) 4,80; E: Krasovskis (SZ) 4,65; J: Arapović 4,45; S: Lešek (Kl) 4,43, Kolnik 4,25, Rojko (Lj) 4,20; krogla: Nieder (ZDA) 20,06; E: Rowe (Anglija) 19,11; J: Jocić 16,68; S: Penko (Novo mesto) 15,12, Uršič (Lj) 14,53, Jakšič (Lj) 14,45; disk: S: Babka (ZDA) 59,60; E: Szecsenyi (Madž) 58,94; J: Radošević 53,26; S: Peterka (Kl) 45,47, Simić (Kl) 45,11, Mueller (Lj) 44,70; kopje: S: Alley (ZDA) 86,46; E: Sidlo (Poljska) 85,14; J: Miletić 75,26; S: Brodnik (Kl) 66,57, Kastelic (Olimpija — Lj) 66,29, Kopitar (Kl) 65,00; kladio: S: Connolly (ZDA) 70,33; E: Szivotzky (Madž) 69,53; J: Bezjak (Dinamo, Zgb) 65,38; S: Stepišnik (Lj) 58,26, Rojko (OL) 64,74, Markez (Lj) 64,02; deseterobo: Johnson (ZDA) 8683, E: Kuznecov 7845; J i S: Brodnik (Kl) 6926, Kolnik (Kl) 6840.

Na lestvici najboljših slovenskih športnikov za leto 1960 je prvi telovadec Miro Cerar, drugo mesto je zasedel smučarski skakalec Marijan Pečar, slede: kolesar Janez Žirovnik, deseteroborec Jože Brodnik, košarkar Ivo Daneu, Janez Teran, igralec namiznega tenisa, trije lahkotletci — Olga Šikovčeva, Stanko Lorger in Franc Hafner, deseto mesto so podelili motoristu Leonu Pintarju.

ORVESTILA

Mladinski odsek DS obvešča slovenske starše, ki pošiljajo svoje otroke v slovenske šolske tečaje na področju Vel. Bs. Airesa, da bo sv. maša za začetek pouka v teh tečajih za vse slovenske otroke v nedeljo 5. marca t. l. ob 16.30 pop. v župni cerkvi v Ciudadeli. Med sv. mašo bo skupno obhajilo otrok. Otroci bodo delno tudi peči, delno pa molili molitve iz molitvenika "Pri Jezusu", ki ga naj vsi prinesejo s seboj.

Po sv. maši bodo v župni dvorani skioptične slike v barvah o naravnih lepotah Slovenije. Slike bo pojasnjeval pisatelj dr. Jože Krivec.

Vpisovanje otrok v slovenske šolske tečaje in pričetek pouka bo pa:

V Barriu San José v soboto 18. marca ob 14.30; Berazateguiju v soboto 18. marca ob 15.30; Buenos Airesu v Slovenski hiši v soboto 11. marca ob 16; Floridi v soboto 11. marca ob 9; Hurlinghamu v soboto 11. marca ob 9.30; Moronu v soboto 11. marca ob 6; Ramos Mejii v torek 7. marca ob 17; San Justu v ponedeljek 6. marca ob 16; San Martinu v soboto 11. marca ob 15.30; San Miguelu v torek 7. marca ob 17;

K vpisu naj pridejo tudi starši, ker bodo dobili potrebna navodila. Med šolskim letom se bo mogel vpisati otrok v slovenski tečaj le iz tehtnega vzroka.

V vseh ostalih šolskih tečajih pa v tednu po 5. marcu ob dnevih in urah, kakor je bil pouk v njih v preteklem letu.

Roditeljski sestanki pa bodo v: Berazategui v soboto 18. marca ob

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 650854

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1961 za Argentino \$ 430.—

15.30; Buenos Airesu v Slovenski hiši v soboto 11. marca ob 16, Ramos Mejii v torek 7. marca ob 17; torej povsod istočasno z vpisovanjem otrok. Vsi starši prav lepo vabljeni.

Dvanajsti redni občni zbor SFZ bo 19. marca t. l. na Pristavi. Udeležba je častna dolžnost vsakega člana. Odbor Mladinski dom vabi svoje člane in prijatelje na PRIJATELSKI ASADO, ki bo v nedeljo 5. marca ob 12. uri na vrtu Mladinskega doma.

Članom in članicam Mladinskega doma sporočamo, da bomo imeli v nedeljo 12. marca celodnevni izlet na otok Hia-watha. Vse, ki se mislijo udeležiti izleta, prosimo, da se prijavijo do nedelje 5. marca. Prijave sprejemata predsednik in predsednica. Prosimo vse, da se prej prijavijo, da bomo imeli tako točno število zaradi najetja avtobusa in ladje.

Za pok. Lamberta Ramšaka, biv. župnika pri Sv. Treh Kraljih nad Vrhniko, ki je pred kratkim umrl v domovini, bo opravil g. Jože Jurak v nedeljo 5. marca ob 10.30 sv. mašo v kapeli ss. trinitark, Vallejos 4746, Villa Devoto, Bs. As. Zbirno mesto za tiste, ki jim dohod ni znan, je Plaza San Martin ob 10. uri.

Občni zbor Zveze slovenskih srednješolcev bo v nedeljo 12. marca po sv. maši na R. Falconu. Dijak, tvoja dolžnost je, da prideš. Odbor.

II. študentovski sejem knjig bo 19. in 26. marca. ZSS in DIO prosita svoje člane, da prinesejo v nedeljo 12. marca šolske knjige na R. Falcón ter jih darujejo odn. posodijo organizacijama v ta namen.

SIMON RAJER

uradni prevajalec
garancijsko pismo (za vpoklic
sorodnikov iz Slovenije)
Alsina 1418 6-piso, of. 3 - tel. 38-5860
Vsak dan (razen ob sobotah)
od 9h do 12h

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno novico, da je dne 12. februarja 1961 ob 5. uri pop. na svojem domu v Brestu v 80. letu starosti umrla naša preljuba mama in stara mama

ga. Helena Švigelj, roj. Erjavec

K zadnjemu počitku so jo položili v torek dne 14. februarja 1961 na farnem pokopališču v Tomišlju.

Vsem, ki so našo dobro in skrbno mamo poznali, jo priporočamo v molitev in blag spomin.

Zalujoci:

V Argentini: Sin France z družino; v Sloveniji: sin Stane z družino ter hčerki: Mici, por. Kržič, in Francka, por. Lenarčič z družinama ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires - Brest - Ljubljana - Breg.

EMILIJAN CEVC

JABOLKO

(Iz zbirke Preproste stvari)

Poglej, dekle, jabolko! Ze ves mladi mesec ga hranim vrhu predalnika, ob pisanem kipu Matere božje pod stekleno kupolo — jabolko zaobljube, jabolko zvestobe, jabolko spomina.

Spomina na tisti lepi večer, ko se je sonce kakor velik ognjen cvet pogrezalo za gore in sem ti rekel: "Glej, zdaj bo izginilo... Kaj če se ne povrne več?" Tedaj sem začutil, kako se je tvoja roka na vso moč oklenila moje.

Netopirji, dobri sli noči, so zapuščali podstrešja. Hišam so se vžigala okna in svetila v noč kakor velike kresnice. Zrele rumene buče so ležale med opustelimi brazdami polj, kakor bi bile trudne od nabrekliosti. Gore so bile podobne čredi zasoplih živali, ki počivajo po svatbenem divjanju; počasi so se odidhale. Kakor študenti krvi iz črnih ran so curele sence iz gorskih razpok ter se kakor algovje v stoječih vodah razraščale v dolino, noseč s seboj nov, vlažen duh jesenskih gozdov.

Tisti večer si imela modro krilo, toda mrak ga je potapljal v temno sivi-

no. Lasje so ti bili kakor listi divje trte ob oknu.

Šla sva proti vasi in bil sem vesel, kot bi mi bil kdo prišel povedati: "Nocoj te sam večni Bog pričakuje na klopi pred hišo. Podoben je svetopisemskemu očaku, ki bedi nad svojo čredo."

Ko sva se ustavila na mostu, se je lovilo v vodi večer s srebrnim lesketanjem. Včasih je priplaval temnorumen list. — Nikoli še nisem občutil toliko ljubezni do te olivne vode; dobivala je prav poseben duh, ki se je družil z vonjem večera, zemlje in plodov.

Bil sem pijan od tega vonja po zrelosti, ki ga je vlivala jesen v žile zemlje, vonja dobrega izobilja in polnosti.

In sredi težkega dihanja večera si mi darovala od svojega preobila rdečerumeno jabolko. Tvoja roka je bila še umazana od gozdne zemlje — globoko spoštovanje sem občutil do nje.

Jabolko je bilo toplo in dišalo je kakor čebelni panj in nageljnov cvet. Vse do danes ga ni zapustil vonj po tvojem oblaku.